

JUSTITSMINISTERIET

Udlændingeafdelingen

Folketinget
Indfødsretsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 15. januar 2014
Kontor: Indfødsretskontoret
Sagsbeh: Helle Sidenius
Sagsnr.: 2013-0032-1028
Dok.: 986842

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 20 (Alm. del), som Folketingets Indfødsretsudvalg har stillet til justitsministeren den 26. november 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra medlem af Folketinget Johanne Schmidt-Nielsen (EL).

Karen Hækkerup

/

Jesper Jarnit

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 20 (Alm. del) fra Folketingets Indfødsretsudvalg:

”Vil en domstol kunne få en videre adgang til sagsakter og materiale fra Politiets Efterretningstjeneste, end Folketingets Indfødsretsudvalg har haft i en sag, som en indfødsretsansøger indbringer efter af Folketingets Indfødsretsudvalg at have fået afslag efter en indstilling fra PET om, at den pågældende kan være til fare for landets sikkerhed, og vil en retssag, hvor sådant materiale eventuelt fremlægges, kunne foregå for åbne eller lukkede døre (der henvises til Højesterets dom i sag 306/2012 afsagt 13. september 2013, hvor det fastslås, at en ansøger, der ikke er blevet medtaget i en lov om indfødsrets meddelelse, kan få en domstolsprøvelse af, om folkeretlige forpligtelser er krænket, og om ansøgeren har krav på erstatning)? Svaret ønskes oversendt inden ministerens besvarelse af samrådsspørgsmål A.”

Svar:

1. Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 19 (Alm. del) fra Folketingets Indfødsretsudvalg, følger det af § 21 i cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation, at hvis justitsministeren meddeler, at det af Politiets Efterretningstjeneste vurderes, at en ansøger kan være til fare for landets sikkerhed, forelægges sagen for Folketingets Indfødsretsudvalg med indstilling om udelukkelse af den pågældende fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i en nærmere angiven periode.

Forelæggelsen – som sker forud for fremsættelsen af det pågældende lovforslag – vil til brug for Indfødsretsudvalgets stillingtagen til sagen indeholde en beskrivelse af den konkrete sags omstændigheder. Forelæggelsen indeholder ikke den pågældende persons navn eller, hvilke omstændigheder der gør, at Politiets Efterretningstjeneste har vurderet, at den pågældende kan være til fare for statens sikkerhed.

Dette skyldes bl.a., at det ville kunne skade Politiets Efterretningstjenestes arbejde, hvis man videregav detaljerede oplysninger om grundlaget for Politiets Efterretningstjenestes vurderinger.

Hertil kommer, at det vil kunne skade Politiets Efterretningstjenestes arbejde, hvis man afslører, at Politiets Efterretningstjeneste har en konkret person i søgelyset.

Af samme grund fremgår begrundelsen for udvalgets beslutning om at udelukke den pågældende fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse ikke af afslaget til ansøgeren.

2. Såfremt Folketingets Indfødsretsudvalg træffer beslutning om udelukkelse af en ansøger fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, vil ansøgeren i henhold til Højesterets dom afsagt fredag den 13. september 2013 i sag 306/2012 ved domstolene kunne få prøvet, om folkeretlige forpligtelser er krænket, og om ansøgeren i den anledning har krav på erstatning eller godtgørelse.

Domstolsprøvelsen finder i givet fald sted i civilprocessens former.

Justitsministeriet kan i den forbindelse generelt om behandlingen af civile retssager oplyse, at hvis en part i en civil sag vil påberåbe sig dokumenter, som er undergivet modpartens rådighed, kan parten rette en opfordring (en såkaldt provokation) til modparten om at fremlægge dokumenterne (provokationen). Der kan i den forbindelse henvises til Gomard m.fl., Civilprocessen (7. udgave), side 709. Hvis modparten undlader at efterkomme en sådan opfordring, kan retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for modparten, jf. retsplejeloven § 344, stk. 2, 1. pkt. (processuel skadesvirkning).

Herudover kan retten opfordre en part til at fremlægge dokumenter, tilvejebringe syn eller skøn eller i øvrigt føre bevis, når sagens faktiske omstændigheder uden sådan bevisførelse ville henstå som uvisse, jf. retsplejelovens § 339, stk. 3. Undlader en part at efterkomme rettens opfordringer til at føre bevis, kan retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for modparten, jf. retsplejelovens § 344, stk. 5.

Efter retsplejelovens § 298, stk. 1, om edition kan retten efter begæring af en part pålægge modparten at fremlægge dokumenter, der er undergivet hans rådighed, og som parten vil påberåbe sig under sagen, medmindre der derved vil fremkomme oplysning om forhold, som han ville være udelukket fra eller fritaget for at afgive forklaring om som vidne, jf. retsplejelovens §§ 169-172.

Undlader modparten uden lovlig grund at efterkomme pålægget om edition, finder bestemmelsen i § 344, stk. 2, om processuel skadesvirkning tilsvarende anvendelse, jf. retsplejelovens § 298, stk. 2.

Efter retsplejelovens § 169, stk. 1, 1. pkt., må tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentlige interesse påhviler dem tavshedspligt. Endvidere følger det af bestemmelsens stk. 2, at hvis samtykke nægtes, kan retten, såfremt forklaringens afgivelse findes at være af afgørende betydning for sagens udfald, pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, kan den bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed, til dens forhold til fremmede magter eller med hensynet til tredjemands liv eller helbred.

En part, der fremsætter begæring om fremlæggelse af dokumenter i henhold til bl.a. retsplejelovens § 298, må angive de kendsgerninger, der skal bevises ved dokumenterne, samt de grunde, hvorpå han støtter, at modparten er i besiddelse af dokumenterne, jf. retsplejelovens § 300, stk. 1. Efter bestemmelsens stk. 2 træffes bestemmelse om fremlæggelse af dokumenterne, efter at den, der har rådighed over dokumenterne, har haft lejlighed til at udtale sig.

I forhold til spørgsmålet om åbne og lukkede døre kan Justitsministeriet generelt oplyse, at retsmøder er offentlige, medmindre andet er bestemt ved lov eller i medfør af lov, jf. retsplejelovens § 28 a, stk. 1. Retsmøder, hvori der afsiges dom, er altid offentlige, jf. stk. 2.

Efter retsplejelovens § 29, stk. 1, kan retten bestemme, at et retsmøde skal holdes for lukkede døre (dørlukning), 1) når hensynet til ro og orden i retslokalet kræver det, 2) når statens forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt kræver det, eller 3) når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, herunder når der skal afgives forklaring om erhvervshemmeligheder. I borgerlige sager kan der endvidere efter anmodning fra parterne træffes bestemmelse om dørlukning, hvis det er af særlig betydning for parterne at undgå offentlighed om sagen, og ingen afgørende offentlig interesse strider herimod, jf. bestemmelsens stk. 2.

Bestemmelse om dørlukning kan ikke træffes bl.a. i tilfælde, hvor det er tilstrækkeligt at anvende reglerne om udelukkelse af enkeltpersoner efter § 28 b, jf. retsplejelovens § 29, stk. 5.

Retten træffer efter retsplejelovens § 29 b, stk. 1, afgørelse om dørlukning efter anmodning eller af egen drift.

Efter retsplejelovens § 29 c, stk. 1, træffes afgørelse om dørlukning efter § 29 ved kendelse, efter at parterne og tilstedeværende personer, der er omfattet af § 172, stk. 1, 2 eller 4 (visse tilstedeværende repræsentanter for massemedierne – redaktører og redaktionelle medarbejdere), har haft lejlighed til at udtale sig. Retten kan, især hvis afgørende hensyn til fremmede magter eller til sagens oplysning kræver det, ved kendelse bestemme, at også forhandling om, hvorvidt dørene skal lukkes, skal foregå for lukkede døre. Efter retsplejelovens § 29 c, stk. 2, kan kendelse om dørlukning efter stk. 1 afsiges i begyndelsen af retsmødet eller i løbet af dette og kan straks eller senere indskrænkes til en del af retsmødet. Kendelsen afsiges altid i et offentligt retsmøde.

Offentlig gengivelse af, hvad der forhandles i retsmøder, der holdes for lukkede døre, er forbudt, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, jf. retsplejelovens § 29 d.

Efter retsplejelovens § 29 e, 1. pkt., kan rettens formand, når særlige grunde taler for det, give andre end dem, der har med sagen at gøre, tilladelse til at overvære et retsmøde, der afholdes for lukkede døre. De pågældende må ikke give meddelelse om forhandlingen til nogen, der ikke har haft adgang til mødet, medmindre dørlukning alene er sket af hensyn til ro og orden i retslokalet, jf. bestemmelsens 3. pkt.

Anvendes der i en sag skriftlig forelæggelse eller procedure, jf. bl.a. retsplejelovens §§ 366 og 387, kan retten forbyde offentlig gengivelse heraf, i det omfang der under en tilsvarende mundtlig forelæggelse eller procedure kan ske dørlukning eller nedlægges referatforbud efter retsplejelovens §§ 29 og 30, jf. retsplejelovens § 31 b, 1. pkt. Bl.a. retsplejelovens §§ 29 b og 29 c finder tilsvarende anvendelse, jf. bestemmelsens 2. pkt.

Overtrædelse af bl.a. retsplejelovens § 29 d, § 29 e, 3. pkt., eller af rettens forbud efter § 31 b, 1. pkt., straffes med bøde, jf. retsplejelovens § 32 b, stk. 1.

3. Domstolenes behandling af en sag, hvor Folketingets Indfødsretsudvalg har truffet beslutning om udelukkelse af en ansøger fra optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i en nærmere angiven periode, jf. § 21 i

cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation, vil ske inden for den ovenfor beskrevne ramme for behandlingen af civile retssager.

Vurderingen af, hvilket materiale der vil kunne fremlægges under den konkrete sags behandling ved domstolene, vil således blive foretaget i lyset af de gældende regler for behandlingen af civile sager. I den vurdering vil det være centralt, at det ville kunne skade efterretningstjenestens arbejde, hvis man videregav detaljerede oplysninger om grundlaget for efterretningstjenestens vurderinger.